

Mauri Kontu kesk

Talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä lähijunaliikenteen käynnistämiseen välillä Turku—Uusikaupunki (1 000 000 euroa)

Eduskunnalle

Esitän, että eduskunta lisää julkisen henkilöliikenteen palveluiden ostoihin määrärahan lähijunaliikenteen käynnistämiseksi välillä Turku—Uusikaupunki valtion vuoden 2026 talousarviossa. Hallitusohjelman mukaan valtio edistää raideliikennemarkkinoiden avautumista ja tosiasiallista kilpailua.

Raideliikennemarkkina avattiin kilpailulle vuonna 2021, mutta raideliikenteen markkina on ollut Suomessa keskittynyttä. Nykyinen hallitus tavoittelee pitkällä aikavälillä kotimaan raideliikenteen kapasiteetin ja investointien lisäämistä. Lakimuutos henkilöjunaliikenteen toimivaltaisesta viranomaisesta on tärkeä osa raidemarkkinan avaamista. Hallitus valmistelee myös henkilöjunaliikenteen kalustoyhtiötä ja nykyisen henkilöjunaliikenteen ostoliikenteen kilpailuttamista.

Raideliikenteellä on merkittävä rooli alueellisen elinvoiman kehittämisessä. Varsinais-Suomessa on erinomaiset aluerakenteelliset edellytykset kestäväälle asunto- ja työmarkkina-alueelle, jos junaliikenne otetaan alueellisen joukkoliikenteen rungoksi. Uutiset syyskuussa 2025 Uudenkaupungin autotehtaalla alkavista muutosneuvotteluista olivat vakava uutinen koko Vakka-Suomelle. Tilanteen vaikutukset eivät rajoitu ainoastaan tehtaaseen, vaan ne ulottuvat laajalle ja koskettavat tuhansia ihmisiä ja yrityksiä seutukunnalla ja sen ympäristössä. Lähijunaliikenteen kehittäminen Uudestakaupungista Turun suuntaan on yksi keskeisistä ratkaisuksista, joka turvaisi Vakka-Suomen elinvoimaa ja vahvistaisi alueen houkuttelevuutta. Toimiva junayhteys laajentaisi merkittävästi työssäkäyntialuetta ja parantaisi sekä työntekijöiden että yritysten mahdollisuuksia.

Lähijunaliikenteen käynnistäminen edellyttää lainsäädännön uudistamisen ja valmisteilla olevan kalustoyhtiön lisäksi valtiolta investointeja raiteisiin sekä kuntien ja valtion yhteispanostuksia asemapaikkoihin ja liikennöintiin. Varsinais-Suomi on tällä hetkellä Etelä-Suomen ainoa maakunta, joka ei kuulu valtion ostoliikenteen piiriin. Alueellista junaliikennettä tuetaan Helsingin, Tampereen, Lahden, Kouvolan ja Kotkan muodostamalla alueella. Valtio on päättänyt tukea henkilöjunaliikenteen aloittamista lisäksi Rauman ja Tampereen välillä vuodesta 2027 alkaen.

Varsinais-Suomessa lähijunaliikenne on käynnistettävissä Turusta Uuteenkaupunkiin, koska Turun ja Uudenkaupungin välillä on jo toteutettu raiteiden sähköistys.

Nykyisellään liikenne- ja viestintäministeriö käyttää junaliikenteen ostoihin noin 35 miljoonaa euroa vuodessa. Talouspoliittinen ministerivaliokunta linjasi kesäkuussa 2025, että 2030-luvulla

Talousarvioaloite TAA 207/2025 vp

henkilöjunien ostoliikennettä on tarkoitus jatkaa nykyisessä laajuudessa. Lisäliikennettä on mahdollisuus hankkia, jos kunnat sen rahoittavat. Mikäli valtio ei osallistu lainkaan Varsinais-Suomessa alueellisen junaliikenteen ostoihin, lisää se alueellista eriarvoisuutta. Lisäksi ostoliikenteen uudistamisessa tulee tunnistaa alueellisen junaliikenteen potentiaali. Alueellisen junaliikenteen uudistaminen on tehtävä reilusti ja niin, että myös Varsinais-Suomessa saadaan lähijunat liikkeelle valtion kumppanuudella.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta lisää 1 000 000 euroa momentille 31.20.21 junaliikenteen ostoihin lähijunaliikenteen käynnistämiseksi välille Turku—Uusikaupunki.

Helsingissä 3.10.2025

Mauri Kontu kesk